

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ФІЛОСОФІЇ ТА УПРАВЛІННЯ

МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
В СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ
(назва навчальної дисципліни)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки бакалаврів
очної (денної) та заочної (дистанційної) форм здобуття освіти
спеціальності: 231 соціальна робота
освітньо-професійна програма: соціальна робота

Укладач: Масюк О.П., д. філос. н., доцент, доцент кафедри соціальної філософії та управління.

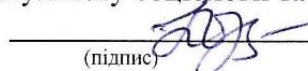
Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри соціальної філософії та
управління

Ухвалено науково-методичною радою
факультету соціології та управління

Протокол № 6 від "20" січня 2021 р.
Завідувач кафедри соціальної філософії та
управління

Протокол № 6 від "25" січня 2021 р.
Голова науково-методичної ради
факультету соціології та управління

(підпис) _____
Т.І. Бутченко
(ініціали, прізвище)

(підпис) _____
Н.В. Горло
(ініціали, прізвище)

Погоджено
з навчально-методичним відділом

(підпис) _____
О.В. Шчур
(ініціали, прізвище)

2021 рік

1. Опис навчальної дисципліни

1	2	3	
Галузь знань, спеціальність, освітня програма рівень вищої освіти	Нормативні показники для планування і розподілу дисципліни на змістові модулі	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна (денна) форма здобуття освіти	заочна (дистанційна) форма здобуття освіти
Галузь знань <u>23 – Соціальна робота</u>	Кількість кредитів – 3	Обов'язкова дисципліна	
		Цикл професійної підготовки спеціальності	
Спеціальність <u>231 – Соціальна робота</u>	Загальна кількість годин – 90	Семестр:	
		4 -й	5 -й
Освітньо-професійна програма <u>Соціальна робота</u>	Змістових модулів – 4	Лекції	
		12 год.	4 год.
		Семінарські	
Рівень вищої освіти: магістерський	Кількість поточних контрольних заходів – 8	12 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		66 год.	82 год.
		Вид підсумкового семестрового контролю: залік.	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Методологія наукових досліджень у соціальній сфері» є засвоєння знань майбутніми фахівцями у галузі соціальної роботи щодо проведення наукових досліджень на належному рівні, набуття дослідницьких професійних навичок, а також вироблення компетенцій з виявлення соціально значимих проблем.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Методологія наукових досліджень у соціальній сфері» є: вивчення теоретичних основ організації наукового дослідження в соціальній сфері з урахуванням специфіки соціальної роботи; розкриття структури нормативно-правової бази щодо організації дослідницької роботи, здобуття вчених звань і презентація наукових виноходів; набуття студентами практичних навичок і вмінь щодо застосування підходів і методів дослідницької роботи в соціальній сфері.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути таких результатів навчання (знання, уміння тощо) та компетентностей:

знати:

1. теорію організації наукових досліджень;
2. теоретичні підходи щодо організації методологічних засад дослідницької роботи;
3. загальнонаукові методи науково-дослідницької роботи;
4. основні засади організації соціологічного дослідження;
5. сутність та різновиди прогностичної діяльності в соціальному просторі;

б. ефекти та методологічні принципи соціального прогнозування;

вміти:

1. аналізувати структурні складові соціальної проблеми, яка потребує наукового дослідження в межах соціальної роботи;
2. оперувати прийомами, методами та формами наукового мислення задля забезпечення якості наукової роботи в соціальній сфері;
3. орієнтуватись в законодавчо-правовій базі щодо організації науково-дослідної роботи та ведення наукової діяльності;
4. систематизувати основні етапи соціологічного дослідження та спрямовувати зазначену діяльність відповідно до заявлених наукових інтересів;
5. критично оцінювати прогностичні сценарії розвитку соціальних процесів та визначати їх вплив на появу проблем в суспільному середовищі.

Заплановані робочою програмою результати навчання та компетентності	Методи і контрольні заходи
1	2
ЗК01. Здатність до абстрактного та конкретного мислення, аналізу та синтезу. РНЗн02. Знати наукові принципи, що лежать в основі соціальної діяльності, ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання зі спеціальності.	Опитування на семінарських заняттях, тестування в системі Moodle, розв'язання завдань.
ЗК05. Здатність до конструктивної критики та самокритики. РНЗн02. Критично оцінювати результати наукових досліджень і різні джерела знань про практики соціальної роботи, формулювати висновки та рекомендації щодо їх впровадження.	Опитування на семінарських заняттях, тестування в системі Moodle, розв'язання завдань.
ЗК09. Здатність до пошуку, обробки й аналізу інформації з різних джерел.	Опитування на семінарських заняттях, тестування в системі Moodle, розв'язання завдань.
ЗК10. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. РНЗЗ01. Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички.	Опитування на семінарських заняттях, тестування в системі Moodle, розв'язання завдань.
СК01. Здатність до розуміння та використання сучасних теорій, методології і методів соціальних та інших наук, у тому числі методи математичної статистики та кількісні соціологічні методи, стосовно завдань фундаментальних і прикладних досліджень у галузі соціальної роботи.	Опитування на семінарських заняттях, тестування в системі Moodle, розв'язання завдань.
СК02. Здатність до виявлення соціально значимих проблем і факторів досягнення соціального благополуччя різних груп населення.	Опитування на семінарських заняттях, тестування в системі Moodle, розв'язання завдань.

СК03. Здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проектувати та моделювати соціальні ситуації.	Опитування на семінарських заняттях, тестування в системі Moodle, розв'язання завдань.
---	--

Міждисциплінарні зв'язки

Дисципліни, які пов'язані з викладанням курсу «Методологія наукових досліджень у соціальній сфері»: актуальні проблеми та сучасні теорії соціальної роботи; філософія наукової свідомості; методологія наукових досліджень у соціальній сфері; антикризова соціальна робота.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Пізнавальна діяльність та соціальна сфера

Наукові діяльність у соціальній сфері

Наука як система знань. Фундаментальні ознаки наукового пізнання. Наукове пізнання орієнтоване на пошук і визначення закономірностей. Форми організації та управління наукою в Україні. Пошук пріоритетних галузей виробництва суспільних благ. Суспільні та державні вимоги до наукової діяльності в Україні. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність». Національна академія наук України. Провідні науково-дослідні напрямки НАН України. Основні ознаки наукового дослідження. Класифікація наукових досліджень. Емпіричні, логічні та теоретичні завдання наукового дослідження. Використання загальнонаукової методологія та емпіричних методів дослідження.

Змістовий модуль 2. Сфера гуманітарних досліджень

Структура пізнавальної діяльності у гуманітарній сфері

Репрезентація як пізнавальна операція в науковому пізнанні. Знакова модель уявлення ідеальних та матеріальних об'єктів. Репрезентація у теорії пізнання як показ пізнавального явища. Іntenція як метод роботи з науковими текстами. Інтерпретація на темпоральній осі в соціальній сфері. Проблема свободи суб'єкта-інтерпретатора. Історія, еволюціонізм та функціоналізм. Конвенція як введення норм і правил на основі домовленості суб'єктів пізнання.

Пізнавальне – практичне – ціннісне

Пізнавальне та практичне. Метод як прийом організації пізнавальної діяльності. Предметно-змістовний, операційний та аксіологічний аспекти методу. Прийоми, методи та форми наукового мислення. Метод як теоретико-методологічна розробка. Три групи методів наукового пізнання. Гіпотеза як форма і метод теоретичного дослідження. Пізнавальне та ціннісне. Співставлення, порівняння та оцінка: універсальна конструкція для пізнавальних та аксіологічних процесів. Аналіз цінності досліджуваних процесів для розвитку соціального простору.

Змістовий модуль 3. Практика дослідження соціальної сфери

Методи дослідження соціуму

Спостереження як початкова процедура дослідження суспільного середовища. Спостереження базується на чуттєвому пізнанні. Аналіз критеріїв об'єктивності спостереження. Вимоги до спостереження. Експеримент – метод активного втручання в функціонування об'єкту дослідження у контрольованих умовах. Порівняння як універсальний методом наукового пізнання задля встановлення схожості та відмінності об'єкту дослідження в соціальному просторі. Соціологічне дослідження – метод пізнання соціальної сфери. Вибірковий метод. Висновки про генеральну сукупність на основі вибіркової сукупності.

Інтерпретація основних понять. Індекс людського розвитку як індикатор стану соціальної сфери. Універсальний показник стану суспільства. Актуальний моніторинг соціального простору.

Змістовий модуль 4. Соціальне прогнозування в соціальній роботі

Методологія середовищного прогнозування

Дослідницька робота Ради з навчання соціальній роботі (CSWE). Сучасний підхід до сценарування. Сценарування як система управлінської діяльності. Середовищне прогнозування. Персоналізація людського середовища за рахунок інформаційно-технологічної революції (Ефект Тамагочі). Система середовищ та система діяльності. Соціосистемний формалізм. Вісім областей людської діяльності, які визначають розвиток перспективи. Чотири базові процеси соціосистеми. Фази розвитку. П'ять видів природи перспективного існування людини.

Стратегічне прогнозування в соціальній сфері

Система FAROUT як методологія стратегічного прогнозування. FORESIGHT як соціальна технологія формування майбутнього. Можливості та обмеження FORESIGHT-технології. Особливості застосування FORESIGHT досліджень. Специфіка комплексування методів стратегічного прогнозування. Система FAROUT як методологія стратегічного прогнозування. FORESIGHT як соціальна технологія формування майбутнього. Можливості та обмеження FORESIGHT-технології. Особливості застосування FORESIGHT досліджень. Специфіка комплексування методів стратегічного прогнозування.

4. Структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль	Усього годин	Аудиторні (контактні) години						Самостійна робота, год		Система накопичення балів		
		Усього годин	Лекційні заняття, год		Семінарські заняття, год		Теор. зав-ня, к-ть балів			Практ. зав-ня, к-ть балів	Усього балів	
			о/д ф.	з/дист ф.	о/д ф.	з/дист ф.		о/д ф.	з/дист ф.			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1	15	4/2	2		2	2	11	13	5/-	5/15	10/15	
2	15	4/2	4	2	4		7	13	5/15	5/-	10/15	
3	15	8/4	2	2	2	2	11	11	10/15	10/15	20/30	
4	15	8/-	4		4		7	15	10/-	10/-	20/-	
Усього за змістові модулі	60	24/8	12	4	12	4	36	52	30/30	30/30	60/60	
Підсумковий семестровий контроль залік	30						30	30			40/40	
Загалом			90							100		

5. Теми лекційних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин	
		о/д ф.	з/дист ф.
1	2	3	4
1	Наукові діяльність у соціальній сфері	2	-
2	Структура пізнавальної діяльності у гуманітарній сфері	2	-
	Пізнавальне – практичне – ціннісне	2	2
3	Методи дослідження соціуму	2	2
4	Методологія середовищного прогнозування	2	-
	Стратегічне прогнозування в соціальній сфері	2	-
Разом		12	4

6. Теми семінарських занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин	
		о/д ф.	з/дист ф.
1	2	3	4
1	Наукові діяльність у соціальній сфері	2	2
2	Структура пізнавальної діяльності у гуманітарній сфері	2	-
	Пізнавальне – практичне – ціннісне	2	2
3	Методи дослідження соціуму	2	-
4	Методологія середовищного прогнозування	2	-
	Стратегічне прогнозування в соціальній сфері	2	-
Разом		12	4

7. Види і зміст поточних контрольних заходів

№ змістового модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
1	Відповіді на семінарських заняттях.	Наукові діяльність у соціальній сфері: методологія гуманітарного пізнання; природа та функції методів соціального пізнання; специфіка наукового пізнання у соціальній сфері; наукове та позанаукове знання.	5-4 бали – чітка повна змістовна відповідь на питання; 3-2 бали – поверховий виклад матеріалу; 1 бал – змістовне доповнення.	5
	Визначення понять.	Надайте визначення поняттям «соціальна сфера», «девіантна поведінка», «соціальний працівник», «посттравматичний стресовий розлад». Результати необхідно у вигляді файлу у форматі Word надіслати на перевірку у Moodle.	5 балів – відповідь показує належне володіння практичним методом дослідження; 4-3 бала – авторська позиція заявлена, але повністю не розкрита; 2-1 бал – поверховий виклад матеріалу.	5
Усього за ЗМ 1 контр. заходів	2			10
2	Відповіді на семінарських заняттях.	Структура пізнавальної діяльності у гуманітарній сфері: репрезентація як пізнавальна операція в науковому пізнанні; інтерпретація як базова операція гуманітарного знання; інтерпретація у вченні про культуру; соціальна природа конвенції; логіко-методологічні смисли конвенції; конвенції у соціально-гуманітарному знанні.	5-4 бали – чітка повна змістовна відповідь на питання; 3-2 бали – поверховий виклад матеріалу; 1 бал – змістовне доповнення.	5
	SWOT-аналіз.	Зробить SWOT-аналіз себе як майбутнього випускника магістратури зі спеціальності соціальна робота. Змістовно проаналізуйте всі аспекти себе як фахівця. Результатом завдання має бути таблиця SWOT-аналізу та підсумок у вигляді декількох варіантів стратегії	5 балів – відповідь показує належне володіння практичним методом дослідження;	5

		розвитку подальшої професійної кар'єри. Це завдання для закріплення знань та спрямоване на поглиблення ваших компетенцій у стратегуванні. Обсяг роботи до трьох аркушів. Результати необхідно надіслати у Moodle.	4-3 бали – авторська позиція заявлена, але повністю не розкрита; 2-1 бал – поверховий виклад матеріалу.	
Усього за ЗМ 2 контр. заходів	2			10
3	Відповіді на семінарських заняттях.	Пізнавальне – практичне – ціннісне: пізнавальне та практичне; прийоми, методи та форми наукового мислення; гіпотеза як форма і метод теоретичного дослідження; пізнавальне та ціннісне.	5-4 бали – чітка повна змістовна відповідь на питання; 3-2 бали – поверховий виклад матеріалу; 1 бал – змістовне доповнення.	5
	Культура цитування.	Заняття присвячене культурі цитування при написанні наукових робіт. Файл надсилається у форматі doc у Moodle. Обсяг один аркуш А4.	5 балів – відповідь показує належне володіння практичним методом дослідження; 4-3 бали – авторська позиція заявлена, але повністю не розкрита; 2-1 бал – поверховий виклад матеріалу.	5
	Відповіді на семінарських заняттях.	Методи дослідження соціуму: спостереження в соціальному просторі; експеримент: особливості експерименту в соціальній сфері; соціологічний тест як вимірювальний інструмент у соціальних науках; індекс людського розвитку як індикатор стану соціальної сфери.	5-4 бали – чітка повна змістовна відповідь на питання; 3-2 бали – поверховий виклад матеріалу; 1 бал – змістовне доповнення.	5
	Порівняльний аналіз.	Студенти мають дослідити результати експерименту «Нова гармонія» Роджера Оуена та визначте причини його провалу Крім того, необхідно вивчити досвід німецької комуни Нідеркафунген та визначте причини її успішності. Порівняйте набуті матеріали та визначте перспективи подібних соціальних змін. Обсяг роботи до	5 балів – відповідь показує належне володіння практичним методом дослідження; 4-3 бали – авторська позиція заявлена, але повністю не розкрита;	5

		трьох аркушів. Результати необхідно надіслати у Moodle.	2-1 бал – поверховий виклад матеріалу.	
Усього за ЗМЗ контр. заходів	4			20
4	Відповіді на семінарських заняттях.	Методологія середовищного прогнозування: сучасний підхід до сценарування; середовищне прогнозування; система середовищ та система діяльності; соціосистемний формалізм, фази розвитку.	5-4 бали – чітка повна змістовна відповідь на питання; 3-2 бали – поверховий виклад матеріалу; 1 бал – змістовне доповнення.	5
	Вирішення завдання.	Наукові пошуки є складним напрямком роботи для дослідника з будь-яким досвідом та в будь-якій сфері діяльності. Мета наукового дослідження в нашій професійній діяльності – це розв’язання проблемної ситуації. Проте, для початку її варто сформулювати належним чином. Як зауважував Альберт Ейнштейн: «Чітке формулювання проблеми – це 50 % її вирішення». Проаналізуйте тему своєї роботи та чітко сформулюйте проблемну ситуацію, яку вона спрямована вирішити. Обсяг завдання два абзаци. Результати необхідно надіслати у Moodle.	5 балів – відповідь показує належне володіння практичним методом дослідження; 4-3 бала – авторська позиція заявлена, але повністю не розкрита; 2-1 бал – поверховий виклад матеріалу.	5
	Відповіді на семінарських заняттях.	Стратегічне прогнозування в соціальній сфері: система FAROUT як методологія стратегічного прогнозування; FORESIGHT як соціальна технологія формування майбутнього; можливості та обмеження FORESIGHT-технології; особливості застосування FORESIGHT досліджень; специфіка комплексування методів стратегічного прогнозування; система FAROUT як методологія стратегічного прогнозування; FORESIGHT як соціальна технологія формування майбутнього; можливості та обмеження FORESIGHT-технології; особливості застосування FORESIGHT	5-4 бали – чітка повна змістовна відповідь на питання; 3-2 бали – поверховий виклад матеріалу; 1 бал – змістовне доповнення.	5

		досліджень; специфіка комплексування методів стратегічного прогнозування.		
	Порівняльний аналіз.	Систематизуйте наукові та практичні методи дослідження в соціальній роботі. Створить на цій основі таблицю та порівняйте ефективність цих методів. Обсяг роботи до трьох аркушів. Результати необхідно надіслати у Moodle.	5 балів – відповідь показує належне володіння практичним методом дослідження; 4-3 бала – авторська позиція заявлена, але повністю не розкрита; 2-1 бал – поверховий виклад матеріалу.	5
Усього за ЗМ 4 контр. заходів	4			20
Усього за змістові модулі контр. заходів	12			60

8. Підсумковий семестровий контроль

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
Залік	Опитування: усна відповідь на три питання під час заліку.	<p>Питання для підготовки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Наука як система знань. 2. Форми організації та управління наукою в Україні. 3. Основні ознаки наукового дослідження. 4. Емпіричні, логічні та теоретичні пізнавальні завдання наукового дослідження. 5. Класифікація наукових досліджень. 6. Поняття методології та її рівні. 7. Специфіка наукової діяльності. 8. Природа та функції методу наукового пізнання. 9. Специфіка наукового знання. 10. Наукове та позанаукове знання. 11. Інтуїція як сприйняття. 12. Інтуїція як уява. 13. Інтуїція як розум. 14. Інтуїція як оцінка. 15. Інтуїція як засіб мислення. 16. Роль інтуїції в науці. 17. Репрезентація як пізнавальна операція в науковому пізнанні. 18. Інтерпретація як базова операція гуманітарного знання. 19. Інтерпретація у вченні про культуру. 20. Соціальна природа конвенції. 21. Логіко-методологічні смисли конвенції. 22. Конвенції у соціально-гуманітарному знанні. 23. Загальнонаукові теоретичні методи. 24. Аналіз та синтез, їх види: емпіричний, елементарно-теоретичний, структурно-генетичний. 25. Дедукція та індукція. Поняття загального та часткового. 	<p>20-18 балів – повна змістовна відповідь на всі запитання; 17-15 балів – повна змістовна відповідь на два завдання; 11-14 балів – неповні відповіді на всі питання; 10-13 балів – неповні відповіді на два питання білету; 6-9 балів – часткові відповіді на питання білету; 1-5 балів – короткі поверхові відповіді на окремі питання білету.</p>	20

		<p>26. Аксиоматичний та історичний методи теоретичних досліджень.</p> <p>27. Моделювання та його принципи.</p> <p>28. Ідеалізація, гіпотеза і теорія.</p> <p>29. Загальна характеристика емпіричних методів.</p> <p>30. Порівняння і вимірювання.</p> <p>31. Емпіричні методи в економічних дослідженнях.</p> <p>32. Опитування як метод.</p> <p>33. Види антиципації та канали перцепції.</p> <p>34. Прогнозування як діяльність та соціальна технологія.</p> <p>35. Соціальне прогнозування та рівні випереджальної активності.</p> <p>36. Прогнозування та прогностичні ефекти.</p> <p>37. Методологічні принципи соціального пізнання у прогнозуванні.</p> <p>38. Методичні принципи соціального прогнозування.</p> <p>39. Прогнозування та прогностичні ефекти.</p> <p>40. Методологічні принципи соціального пізнання у прогнозуванні.</p> <p>41. Методичні принципи соціального прогнозування.</p> <p>42. Загальна типологія прогнозів.</p> <p>43. Часова градація прогнозів.</p> <p>44. Дескриптивне та нормативне прогнозування.</p> <p>45. Інтуїтивні та формалізовані методи прогнозування.</p> <p>46. Сутність взаємозв'язку інновацій та соціального опору.</p> <p>47. Соціальний опір у процесах впровадження інновацій.</p> <p>48. Напрями оптимізації взаємозв'язку інновацій та опору.</p> <p>49. Теоретичне осмислення прогнозного сценарування та особливості сценарного підходу.</p> <p>50. Смыслові складові сценарного прогнозу.</p> <p>51. Методологічні засади стратегічного сценарування.</p> <p>52. Специфіка методики і алгоритмів застосування методу сценаріїв.</p>		
--	--	--	--	--

	Практичне завдання	<p>Фінальний проєкт. Індивідуальним завданням з курсу «Методологія наукових досліджень в соціальній сфері» є апробація результатів магістерської роботи в рамках університетської (всеукраїнської, міжнародної) наукової конференції. Результати необхідно надіслати у Moodle.</p>	<p>20-18 балів – підготовлена робота розкриває шляхи вирішення складної соціальної проблеми; 17-15 балів – підготовлена робота ілюструє сучасній тенденції щодо розвитку суспільних процесів; 11-14 балів – підготовлена робота демонструє середній рівень; 10-13 балів – підготовлені тези неповно розкриває зміст та структуру наукового дослідження; 6-9 балів – підготовлена робота носить незавершений характер; 1-5 балів – підготовлений матеріал має фрагментарний характер.</p>	20
Усього за підсумковий семестровий контроль				40

9. Рекомендована література

Основна:

1. Важинський С.Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень : навч. посіб. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
2. Бірта Г. О. Методологія і організація наукових досліджень : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. рек. МОНУ. Київ : Центр учбової літератури, 2014. 142 с.
3. Вступ до соціальної роботи : навч. посіб. / за заг. ред. Т. І. Бутченка, А. О. Ярошенко. Запоріжжя : КСК-Альянс, 2014. 120 с.
4. Зацерковний В. І. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.
5. Конверський А. Є. Критичне мислення. 2-е вид. перероб та доп.: підручник для студентів навчальних закладів вищої освіти усіх спеціальностей. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 368 с.

Додаткова:

1. Білуха М. Г. Основи наукових досліджень: підручник для студ. екон. спец. вузів. Київ : Вища школа, 1997. 271 с.
2. Дембіцький С. Розробка соціологічних тестів : методологія і практика її застосування. Київ : Інститут соціології НАН України, 2019. 304с.
3. Єріна А. М. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2004. 212 с.
4. Лепський М. А. Метод «Прогнозування за аналогією». #GS Геополітичні студії. Робоча книга. Handbook #1 / М. А. Лепський, Н. В. Лепська, за заг. ред. М. А. Лепського. Запоріжжя : КСК-Альянс, 2017. 62 с.
5. Кустовська О. В. Методологія системного підходу та наукових досліджень: курс лекцій. Тернопіль : Економічна думка, 2005. 124 с.
6. Масюк О. П. Методологія наукових досліджень в соціальній сфері: методичні рекомендації до семінарських занять для здобувачів ступеня вищої освіти магістра спеціальності «Соціальна робота» освітньо-професійної програми «Соціальна робота». Запоріжжя : КСК-Альянс, 2019. 51 с.
7. Микешина Л. А. Философия науки : современная эпистемология. Научное знание в динамике культуры. Методология научного исследования : учебное пособие. Москва : Прогресс-Традиция : МПСИ : Флинта, 2005. 464 с.
8. Незалежна Україна в координатах сталого розвитку / В. В. Микитенко та ін. Київ : Міжнародний науково-технічний університет ім. Академіка Юрія Бугая, 2018. 1044 с.
9. Основи стратегічного прогнозування політичних ситуацій та процесів : навч. посіб./ В. І. Воловик, М. А. Лепський, Е. А. Гугнін, І. О. Кудінов та ін. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 464 с.
10. Подольская Е. А. Управление социальными процессами : учебное пособие для студентов высших учебных заведений. Харьков : НУА, 2007. 524 с.
11. Стан сучасного українського суспільства : цивілізаційний вимір / за наук. ред. М. О. Шульги. Київ : Інститут соціології НАН України, 2017. 198 с.
12. Хамітов Н. В. Філософська антропологія: актуальні проблеми. Від теоретичного до практичного повороту. 3-є видання, виправлене і доповнене. Київ : КНТ, 2020. 394 с.
13. Шульга М. О. Метаморфози українського суспільства. Київ : ІС НАНУ, 2003. 261 с.
14. Kemmis S., McTaggart R., Nixon Rh. The Action Research Planner Doing Critical Participatory Action Research. New York : Springer Science+Business Media Singapore, 2014. 206 p.
15. Meyers D. G. Intuition : Its Powers and Perils. New Haven : Yale Nota Bene, 2004. 336 p.

Інформаційні джерела:

1. Методологія та організація наукових досліджень : конспект лекцій/ уклад. В. М. Кислий. Суми: СумДУ, 2009. 13 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi20/0016708.doc> (дата звернення: 10.12.2020).
2. Приймак О. М. Управління соціальними процесами: методичні рекомендації до семінарських занять та виконання індивідуального завдання для студентів освітнього рівня «магістр» спеціальності «Соціальна робота» заочної форми навчання. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 45 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/metodychky/2015/06/0036480.doc> (дата звернення: 13.12.2020).
3. Приймак О. М. Управління соціальними процесами : методичні рекомендації до семінарських занять та виконання індивідуального завдання для студентів освітнього рівня «магістр» спеціальності «Соціальна робота» денної форми навчання. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 50 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/metodychky/2015/06/0036482.doc> (дата звернення: 11.12.2020).
4. Череп А. В. Методологія наукових досліджень : методичні вказівки до самостійної роботи студентів економічного факультету денної форми навчання. Запоріжжя : ЗНУ, 2013. 48 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/metodychky/2011/05/0011245.pdf> (дата звернення: 25.03.2020).
5. Global Standards for Social Work Education and Training. URL: <https://www.iasw-aiets.org/global-standards-for-social-work-education-and-training/> (дата звернення: 25.03.2020).
6. Ethics in Social Work: Statements and Principles. URL: <https://www.iasw-aiets.org/archive/ethics-in-social-work-statement-of-principles/> (дата звернення: 25.03.2020).
7. Hackl P. New Generation of Data for Human Development. URL: <http://hdr.undp.org/en/content/new-generation-data-human-development> (дата звернення: 31.03.2020).